

Kolarctic ENI CBC-prosjektet CoASal "Bevaring av den atlantiske laksen som en bærekraftig ressurs for mennesker i Nord: fiskeri og vern sett i sammenheng med økende trusler og et miljø i forandring (KO4178)". Prosjektet skal dokumentere og studere effekten av nye reguleringer i sjølaksefisket og undersøke utviklingstrekk som truer den atlantiske laksen i dag; klimaendringer, voksende oppdrettsindustri og nye sykdommer. Prosjektet følger delvis opp og bygger videre på resultater fra Kolarctic Salmon-prosjektet 2011-2013 (KO197).

Villaksen i Barentsregionen er hovedpersonen

Villaksen er en tilpasningsdyktig vandrer som får oss til å undre. Den klekkes og vokser opp i bekker og elver i Barentsregionen. Fra å leve et liv i ferskvann, tilpasser den seg livet i havet – med alle de fysiologiske endringene det innebærer. Villaksen vandrer tusenvis av kilometer fra elven den vokste opp i, til havet og tilbake. Den finner hjem til sin egen elv og gjerne sideelven der den ble klekket, for å gyte og gi liv til en ny generasjon villaks. Det er den ville laksen, Atlanterhavslaksen, som er hovedpersonen i CoASal-prosjektet.

Til tross for forvaltning med tiltak for å bevare villaksen og internasjonale og bilaterale avtaler for å beskytte laksebestander og deres leveområder, er dagens situasjon for villaksen fortsatt urovekkende. Dette skyldes globale klimaendringer, mer oppdrett, fremmede fiskearter og at fiskens leveområder blir ødelagte. Vi vet også at overføring av smitte fra oppdrettslaks til villaks og sykdommer relatert til temperaturøkning i havet, er en trussel som vi foreløpig vet lite om.

Foto: Eero Niemelä, Eevallisa Kivilahti, VNIRO / PINRO. Grafisk design: Tikkanen Workshop

Prosjektpartnere:

Norge: Fylkesmannen i Troms og Finnmark (FMTF: prosjektleder) og Havforskningsinstituttet (HI/ IMR)

Russland: Polaravdelingen i VNIRO (tidligere PINRO Murmansk)

Finland: Universitetet i Turku, Biodiversitetsenheten (UTU)

Sverige: Sveriges landbruksuniversitet (SLU)

Prosjektperiode:

Januar 2020 – desember 2021

Finansiering:

Prosjektet er finansiert gjennom EUs Kolarctic ENI CBC-program, nasjonal finansiering og finansiering fra partnerne.

Website:

www.fylkesmannen.no/coasal

Prosjektkoordinatorer:

Norge: Tiia Kalske, tiia.kalske@fylkesmannen.no

Russia: Sergey Prusov, prusov@pinro.ru

Finland: Kari Saikkonen, karisaik@utu.fi

Sweden: Anti Vasemägi, anti.vasemagi@slu.se

CoASal

Å bevare villaksen
som ressurs for folk i nord

Prosjektet gjennomføres med støtte fra EU.
Innholdet i publikasjonen reflekterer ikke den offisielle meningen til EU.

Hvilke spørsmål må vi stille oss?

- Hvordan påvirker nye fiskereguleringer laksebestandene i Barentsregionen? Har sammensetning i sjølaksefangstene endret seg? Har reguleringen hatt den ønskede effekt?
- Hvordan påvirker klimaendringene, mer oppdrett og nye sykdommer de ville bestandene av atlantisk laks i Barentshavsområdet?
- Hva er de mest effektive tiltakene for å motvirke negativ påvirkning på villaksen?

For å få svar på dette, må vi undersøke og dokumentere hvordan laksen har det i sitt miljø (laksens økologi), hvor den enkelte laks kommer fra og hvilke laksebestander som dominerer fangstene i ulike områder.

Gjennom prosjektet vil vi øke kunnskapen om villaksen og styrke samarbeidet mellom lokale fiskere, forvaltere og forskere i Norge, Russland, Finland og Sverige. Vi legger opp til god informasjon til deltakere og publikum gjennom seminarer, en egen nettside og en flerspråklig vandrestilling.

Gjennom CoASal-prosjektet vil vi finne flere svar som kan bidra til nye tiltak for å bevare villaksen som ressurs for folk i nord.

Hvordan skal vi få svar?

Vi tar prøver i felt i et utvalg av elvene i prosjektområdet og i sjølaksefisket. Prøvetakinga er standardisert og effektiv.

Prøvene analyseres og vi kan identifisere hvilken elv laksen kommer fra. Vi kan også slå fast hvilke bestander som er representert i ulike fangster og vi kan finne ut hvordan villaksen vandrer langs kysten. Vi identifiserer rømt oppdrettslaks i sjølaksefisket gjennom skjellanalyser. Vi skal også undersøke utvalgte bestander for å se om de endrer seg genetisk over tid.

Klimaendringenes påvirkning undersøker vi ved å sammenligne lange tidsserier av miljødatasett og smoltalder hos ungfisk. Vi skal også undersøke i hvilken grad vi har nye parasittsykdommer og virussykdommer, og hvor utbredte de er.

Slik får vi oppdatert kunnskap om villaksen i Barentsregionen.

Samarbeid med felles mål

Villaksen er en felles naturressurs og et symbol på levedyktige og sunne økosystemer. Villaksen har stor betydning for lokalsamfunn og tradisjoner.

Naturen følger ikke menneskeskapte grenser. Derfor er vitenskapelig samarbeid over landegrensene nødvendig for å skaffe relevant kunnskap og finne frem til de beste løsningene.

Målet for landene som er med i dette prosjektet er å ta vare på villaksen, sørge for at framtidige generasjoner kan ha glede av sunn villaks og sørge for at regionen får beholde denne fantastiske råvaren – for matauke, rekreasjon og turisme.

